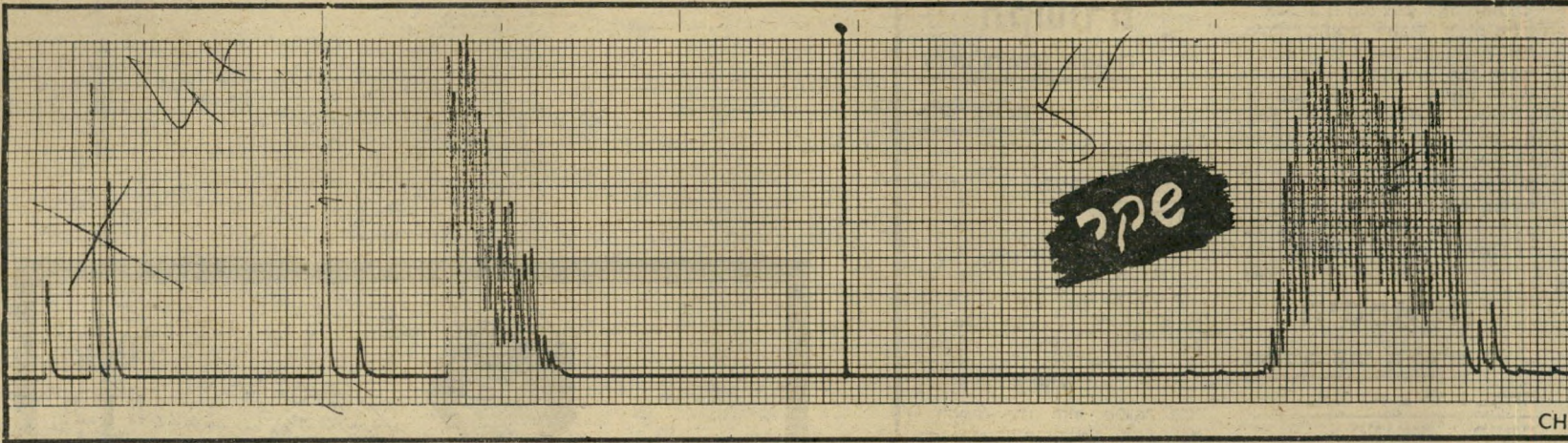

השיטה של קביעת אמת ושקר על פי רעידת השרירים המלווה את הדיבור

דוגמה טיפוסית של אמירת אמת, משמאל, דוגמה של אמירת שקר (עליה תלולה)

את הוות דעתי רק בעליפה. אבל אני לא רוצה להישמע כאילו אני חוזר בי. קבעתי שהאיש דובר אמת רק ביחס לכך שהוא קשור בצורה כלשהי לחטיפה. האיש עצמו אמר כי הוא לא השתתף ישירות בחטיפה. קבעתי את מה שקבעתי על סמך מימצאי הבדיקה, ואני עדיין מאמין שהם נכונים. אמסל אינו מכחיש כי ישנה סתירה מסויימת בין הוות-הדעת שנתן למישטרה. ביחס לחייו של אורון, לבין זן שנתן לאייבי. אולם אמסל רומז כי יתכן שישנו

שרירים. זאת היא ההוכחה שהאדם משקר. „ברור שלצורך קביעת אבחנה יש צורך באיש מיקצוע. הדברים אינם פשוטים כפי שהם נשמעים. ישנם מיקרים גבוליים, שבהם רק בעל ניסיון יכול להחליט. הניסיון הוא למעשה הגורם הדומיננטי. התיאוריה היא רק הבסיס.“ איש אינו מפקפק במיקצועיותו של אמסל ובניסיון שרכש במשך השנים, אך ישנה הוות-דעת מסויימת שנתן, השנויה עד היום במחלוקת. מעטים בלבד יודעים כי

מאלי האמת הסובייקטיבית היא גם האמת האובייקטיבית. אולם כאשר הנבדק הווה היות ומאמין בלב שלם כי הן נכונות, תוצאות הבדיקה יצביעו על כך שהאיש דובר אמת. שכן האיש המאמין בדבריו יגיב כדובר אמת. „מכשיר הממין כצייר למעשה גרף אחד של גלייהקול.“ מסביר אמסל. „זהו גרף עולה ויורד. מתיחת קו דימוי בין הפסגות של הגרף נותנת את התדר של רעד השרירים. בזמן שאדם דובר אמת, הפסגות

התופעה של העלמות רעד השרירים בזמן התרגשות היתה ידועה זמן רב לפני כן. מה שבל ומקוויסטון גילו הוא שאפשר לגלות באמצעות תופעה זו אם האדם משקר או לא. הם פיתחו את המכשיר שמתרגם את הרעידות לגלים, ורשמו אותו כפסנט. המכשיר נמצא בשימוש בארצות הברית מאז 71, ובמשך הזמן הוא הפך פופולרי כמו הפוליגרף. „כעיקרון אין הבדל באמינות הבדיקה בין גלייהקול וממין. זה אמור לגבי בדיקה המבוצעת בתנאי מעבדה. בתנאי שטח המצב משתנה מבדיקה לבדיקה. אבל לי עובדה זו אין משמעות לגבי התוצאות עצמן. היא משפיעה רק על הזמן ועל המאמץ שאני צריך להשקיע עד לקבלת התוצאה.“

החוקר קבע ב-1977: „הנשיא אל סאדאת דובר אמת;“

בא לשים קץ למצב המילחמה בין ישראל למצרים.“

אדם נוסף המעורב בצורה כלשהי בחטיפה. כתביהאישום נגד צבי גור כבר הוגשו. אך ישנם עוד צדדים סתומים בפרשה. ידוע כי גור סירב בתוקף לענות לחוקריו על השאלה לאן נעלמו גוליו של אורון, למרות שתואר לפרטי פרטים את כל מעשיו האחרים. יתכן שקצה החוט לפיתרון התעלומה טמון בקביעתו של אמסל.

אמסל הוא זה שבדק את הקלטות קולו של האיש שהתקשר לאייבי נתן. והציג עצמו כקשור לחטיפה. איש זה הבטיח להביא לשיחרורו של אורון, אך לא עמד בהבטחתו. הוות-הדעתו של אמסל היתה, כי „האיש דובר אמת כאשר הוא טוען שיש לו קשר לחטיפה.“ אמסל מדגיש כי הוות-הדעת שנתן לי אייבי לא היתה רישמית. „לא הוצאתי שום מיסמך בנושא.“ הוא מסביר. „נתתי לאייבי

הן בגבהים שונים, כך שהקו הדימוי עולה ויורד. כאשר הנבדק דובר שקר, הפסגות הן בגובה אחיד, כך שלמעשה ניתן למתוח ביניהן קו כימעט ישר. הקו הישר מעיד על העלמות תדר השרירים. כך לגבי כל תדר. כאשר גרף הרושם את פעימות הלב מוציא קו ישר, סימן שהלב פסק לפעול. כאשר הקו הדימוי, המייצג את רעד השרירים, נעלם, אות הוא שמערכת השרירים האוטונומית השתלטה על רעד ה-

אני נוהג לתת הוות-הדעת על-סמך שלוש אמירות שונות של הנבדק, המתייחסות כל אחת באופן אחר לאותו הנושא. אם קיבלתי בשלוש הפעמים אותה תוצאה, אני יכול לקבוע כי האבחנה שלי היא נכונה ב-98 אחוז. אם יש רק שתי המתייחסויות לאותו נושא, האבחנה שלי מדויקת ב-85 אחוז. אבל אני מתדרך את הלקוחות שלי, שאשר הם מקליטים את האדם שלגבי דבריו הם רוצים לקבוע אמת או שקר, עליהם להביאו לידי דיבור על הנושא הרלוונטי לפחות שלוש פעמים. אם יש לי רק המתייחסות אחת לנושא, האמינות היא של 70 אחוזים. אבל במיקרה כזה אני כלל לא מוציא הוות-הדעת.

„כאשר בדקתי את הקלטות הקול מהר טלפון של החשוד בחטיפת אורון ירדן, היו לי יותר מעשר מקומות שונים, שבהם התייחס החוטף, בצורות שונות, לעניין חייו של הילד. בכל המקומות הללו — כשהחוטף אמר שאורון בריא ושלם, כש הבטיח להחזיר אותו במונית אחרי שקבל את הכופר — מצאתי סימני מתח המאפייינים דבריי-שקר.“

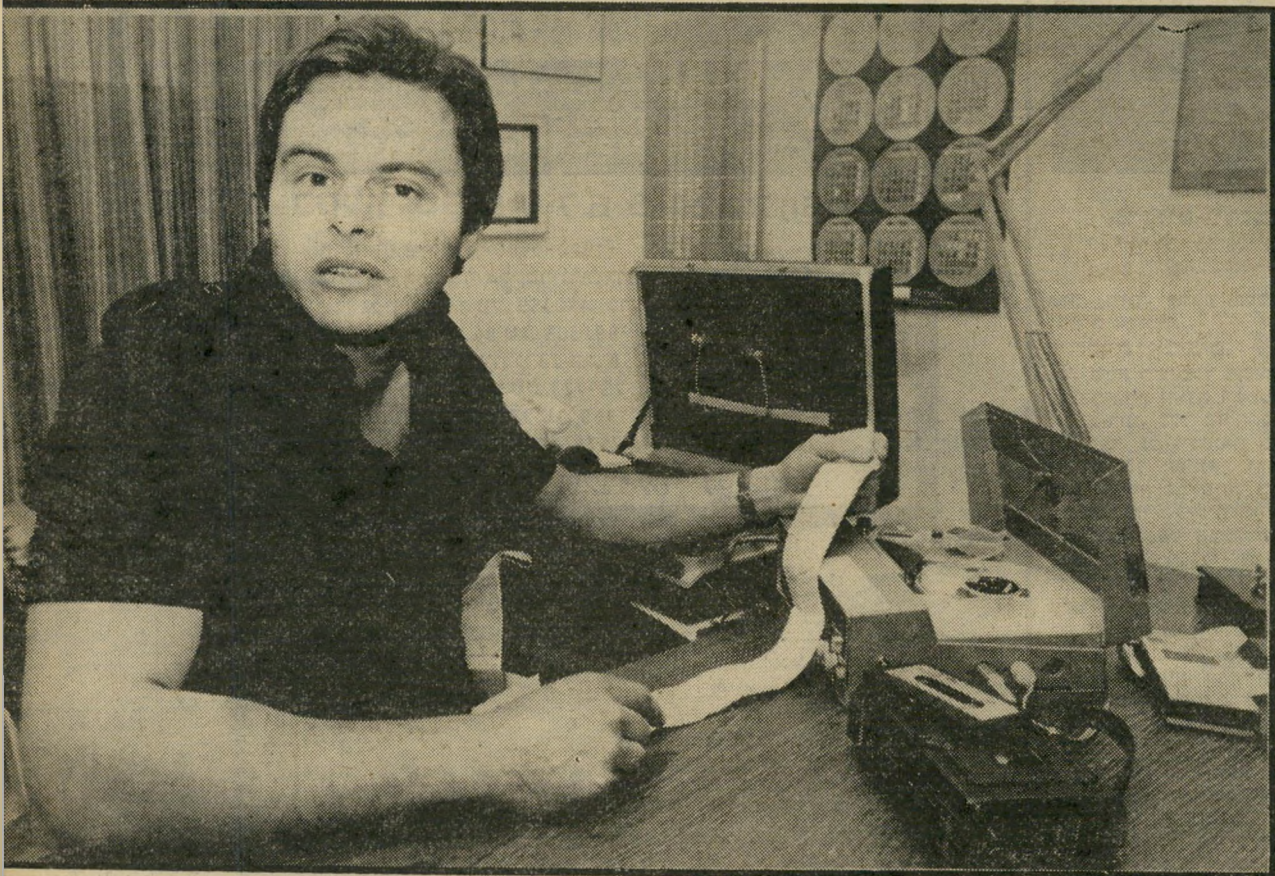
„זאת היתה הוות-הדעת הקשה ביותר שהוצאתי בחיים. היא היתה קשה לי כי אדם, כאיש מיקצוע לא היתה שום בעייה. לא היה לי ספק שאורון כבר איננו בחיים. המישטרה הזמינה אצלי הוות-הדעת הייתה צריך למסור אותה. אבל בליבי רציתי שאורון יחיה. זה היה קונפליקט קשה. הוות-הדעת שהוצאתי קבעה באופן חד משמעי, שבוע לפני שמצאו את גופתו של אורון, כי לפי כל הסימנים אורון כבר איננו.“

האלמוני

★ שהתקשר לאייבי

א מסל מודה בכך שלתוצאות הבדיקה שלו אין מעמד חוקי, ואין אפשרות להעמיד אדם לדין על סמך הוות-הדעתו. כמו הפוליגרף, גם לממין אין בישראל תוקף בבית-הדין. למעשה, אין לאמסל אפשרות לאמת את תוצאות הבדיקה שלו בעצמו. במיקרים רבים אפשר להוכיח דבר רים שמגלה אמסל רק על-סמך חקירה מישטרית. לאמסל עצמו אין סמכות לחקור אנשים, אם אינם רוצים בכך.

למרות שאמסל זוקף לזכותו שיעור הצלחה גבוה, ברור שתיתכנה גם טעויות. הבדיקה אינה אמינה לגבי כל אדם. ישנו אחרו מסויים, שלגביו היא אינה תקפה. באחרו זה נכללים, למשל, חולי-הנפש. מכי שיר הממין מסוגל לגלות רק את האמת הסובייקטיבית של האדם. אצל אדם נור-

של אמירת-שקר. העברת קו דימוי בין פיסגות הגרף נותנת כימעט ישר. המיבנה נוסח לצורה מרובעת. כאשר יש עליות תלולות, כמו בדוגמה שמייס, הדבר מצביע על אמירת-אמת.

טוביה אמסל מחזיק בידיו סרט תוצאות. בתמונה ל-מעלה נראית דוגמה של סרט התוצאות. בצד שמאל תוצאה

ניתוח התוצאות